

Πτυχιακή Εργασία
Εκπαίδευση από Απόσταση – Δημιουργία
Τηλεμαθήματος

Χαλιώτη Γιαννούλα

ΑΜ: 2015

Εισαγωγή

- Η εκπαίδευση από απόσταση (distance education) είναι ένα σύστημα, μία μέθοδος, εκπαίδευσης που διεξάγεται μεν χωρίς την άμεση και συνεχή επίβλεψη εκπαιδευτών ευρισκομένων σε αίθουσες διδασκαλίας μαζί με τους σπουδαστές τους, αλλά η οποία παρ' όλα αυτά επωφελείται από την οργάνωση, καθοδήγηση και διδασκαλία που παρέχεται από κάποιο εκπαιδευτικό οργανισμό.
- Ο σπουδαστής εκπαιδεύεται και μαθαίνει αν και ευρίσκεται σε κάποια απόσταση από τον καθηγητή του, με τη βοήθεια ειδικά σχεδιασμένου μαθησιακού υλικού, και επικοινωνώντας εξ' αποστάσεως με αυτόν.

Εισαγωγικές έννοιες στην εκπαίδευση από απόσταση

Η βασικότερη απαίτηση από το εκπαιδευτικό υλικό στην εκπαίδευση από απόσταση είναι ότι πρέπει να είναι έτσι δομημένο ώστε οι σπουδαστές να μπορούν να μάθουν αποτελεσματικά από αυτό με όσο το δυνατόν λιγότερη βοήθεια από κάποιον διδάσκοντα.

Στην πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία ο διδάσκων εκπαιδεύει το σπουδαστή επιτελώντας διάφορες λειτουργίες. Ας συνοψίσουμε τις σημαντικότερες από αυτές:

- Καθοδηγεί το σπουδαστή στη μελέτη του.
- Προάγει την (σημαντική για τη μάθηση) αλληλεπίδραση του σπουδαστή με το μαθησιακό υλικό (με ασκήσεις και εργασίες).
- Επεξηγεί δύσκολα σημεία και έννοιες.
- Αξιολογεί και ενημερώνει το σπουδαστή για την πρόοδο του.
- Τον εμπυγχώνει και τον ενθαρρύνει να συνεχίσει.

Η δεύτερη σημαντική απαίτηση από το εκπαιδευτικό υλικό είναι να είναι σχεδιασμένο με τέτοιο τρόπο και να χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα ώστε να εξασφαλίζει, σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό, τη δυνατότητα στο σπουδαστή να επιλέξει τον τόπο και χρόνο της μελέτης του καθώς και το ρυθμό με τον οποίο θα μάθει.

Είδη εκπαιδευτικού υλικού.

Έντυπο υλικό.

- Βιβλία για το μάθημα τα οποία είναι ειδικά γραμμένα για εκπαίδευση από απόσταση.
- Βιβλία για το μάθημα τα οποία δεν είναι ειδικά γραμμένα για εκπαίδευση από απόσταση.
- Ειδικά σχεδιασμένα εγχειρίδια μελέτης (readers) τα οποία συνοδεύουν τα βιβλία που δεν είναι ειδικά γραμμένα για εκπαίδευση από απόσταση.
- Οδηγοί μελέτης (handbooks).
- Φύλλα εργασίας (worksheets) για παράλληλη χρήση με οπτικοακουστικό υλικό ή για πρακτική εργασία και ασκήσεις.
- Μελέτες περίπτωσης.
- Ασκήσεις αυτοαξιολόγησης.
- Οδηγίες για κάποια εργασία που πρέπει να κάνει ο σπουδαστής.
- Χάρτες, διαγράμματα, φωτογραφίες, κλπ.
- Σχετικά άρθρα εφημερίδων και περιοδικών, ή αποσπάσματα τους.

Οπτικοακουστικό και λογισμικό (πληροφορικό) υλικό.

- Ηχογραφήσεις (κασέτες ήχου, δίσκοι, compact discs (CD)).
- Ραδιοφωνικές εκπομπές.
- Slides ή φωτογραφικά φιλμς.
- Φιλμς ταινιών ή αποσπάσματά τους.
- Βιντεοκασέτες.
- Τηλεοπτικές εκπομπές.
- Προγράμματα εκπαίδευσης με ηλεκτρονικό υπολογιστή (Computer - based training (CBT)).
- Εκπαιδευτικά προγράμματα αλληλεπιδρόντος βίντεο (Interactive video packages).
- Εκπαιδευτικά προγράμματα πολυμέσων (CD - based multimedia packages).

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού.

- Κατά το δυνατόν απλούστερη διατύπωση.
- Φίλικό προς τον σπουδαστή συγγραφικό ύφος.
- Κατατμημένη παρουσίαση της ύλης
- Σαφώς καθορισμένοι στόχοι και προσδοκώμενα αποτελέσματα για κάθε ενότητα.
- Ασκήσεις αυτοαξιολόγησης συνοδευόμενες από τις σωστές απαντήσεις και συζήτηση για πιθανές δυσκολίες και λάθη.
- Πολλά παραδείγματα και ασκήσεις.
- Συμβουλές για το πώς πρέπει να μελετηθεί το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό.
- Σαφώς διατυπωμένη επίγνωση των διάφορων δυσκολιών που πιθανότατα θα αντιμετωπίσει ο σπουδαστής.
- Συχνές αναφορές στην εμπειρία του σπουδαστή.
- Απεικονίσεις όπου μπορούν να αντικαταστήσουν ένα εκτενές κείμενο.
- Επεξηγηματικοί τίτλοι και υπότιτλοι.
- Πλαίσια όπου συνοψίζονται σημαντικά σημεία και επεξηγούνται δύσκολες έννοιες.
- Κατάλογοι βιβλιογραφικών αναφορών, προτάσεις για παραπέρα διάβασμα, οδηγίες για την ανεύρεση συμπληρωματικών πηγών.
- Χρήση εναλλακτικών μορφών παρουσίασης του υλικού όπου κρίνεται απαραίτητο.
- Κατατοπιστικές οδηγίες για τη σύνδεση της ύλης, όταν αυτή παρουσιάζεται με διαφορετικά μέσα.

Ο «Σκοπός» και τα «Προσδοκώμενα Αποτελέσματα»

Σε ένα καλά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό κείμενο, που χρησιμοποιείται σε σπουδές από απόσταση, ο δημιουργός του αναφέρει στην αρχή κάθε ενότητας, κεφαλαίου, ή σημαντικού τμήματος κεφαλαίου, τον «σκοπό» αυτού του τμήματος της ύλης καθώς και τα «προσδοκώμενα αποτελέσματα» που θα έχει ο σπουδαστής όταν μελετήσει καλά το τμήμα αυτό της ύλης.

Στον «σκοπό» ο δημιουργός του εκπαιδευτικού υλικού κάνει μία γενική αναφορά των προθέσεων του. Παρέχει στο σπουδαστή μία σύντομη περιγραφή του τι πρόκειται να ακολουθήσει, τι θα παρουσιαστεί στο κομμάτι αυτό της ύλης.

Τα «προσδοκώμενα αποτελέσματα» αποτελούν μία σαφή και συγκεκριμένη περιγραφή αυτών που ο σπουδαστής θα είναι ικανός να κάνει (ή, ενδεχομένως, να κάνει καλύτερα) όταν θα έχει μελετήσει όλα αυτά που θα πούμε.

Βασικοί κανόνες που αφορούν την διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων.

- Ένα προσδοκώμενο αποτέλεσμα πρέπει να διατυπώνεται με τέτοιο τρόπο ώστε ο σπουδαστής να μπορεί ο ίδιος να αντιληφθεί αν πράγματι το πέτυχε.
- Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα πρέπει να περιγράφει με όσο το δυνατόν σαφέστερο και ακριβή τρόπο αυτό που θα μπορεί να κάνει ο σπουδαστής, έτσι ώστε αυτός να μπορεί να εκτιμήσει το επίπεδο των ικανοτήτων που αποκτά.
- Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα πρέπει να είναι σύντομα, ώστε να μπορεί ο σπουδαστής να τα θυμάται καθώς μελετά το σχετικό κεφάλαιο και να ξέρει ανά πάσα στιγμή τι προσπαθεί να πετύχει.
- Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα πρέπει να είναι πλήρως κατανοητά στο σπουδαστή. Για το σκοπό αυτό πρέπει να μην περιλαμβάνουμε στη διατύπωση τους όρους οι οποίοι δεν είναι ακόμη γνωστοί στο σπουδαστή.
- Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα πρέπει να διατυπώνονται σε φιλικό προς το σπουδαστή ύφος.

Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης.

Οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης ζητούν από τον σπουδαστή να «κάνει» κάτι το οποίο σχετίζεται με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της εκπαίδευσης του. Η «απάντηση» της άσκησης, ή γενικότερα η περιγραφή των σωστών ενεργειών που πρέπει να κάνει ο σπουδαστής κατά την εκτέλεση της άσκησης, παρέχεται επίσης στο σπουδαστή. Έτσι όταν τελειώσει την άσκηση, μπορεί αμέσως να συγκρίνει αυτό που έκανε με την «απάντηση» και να γνωρίζει πόσο σωστές ή λάθος ήταν οι απαντήσεις του ή οι ενέργειες του. Με τον τρόπο αυτό αξιολογεί ο ίδιος την επίδοσή του.

Γιατί χρειάζονται οι Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης;

- Δίνουν τη δυνατότητα στο σπουδαστή να μάθει «κάνοντας», προάγοντας την σημαντική για τη μάθηση αλληλεπίδραση του με το εκπαιδευτικό υλικό, και
- Επιτρέπουν στο σπουδαστή να γνωρίζει συνεχώς την πρόοδο του καθώς εκπαιδεύεται από απόσταση.

Με ποια κριτήρια θα πρέπει να σχεδιάσετε μία χρήσιμη για το σπουδαστή Άσκηση Αυτοαξιολόγησης;

- Να καθορίσετε τους σκοπούς που κυρίως θέλετε να εξυπηρετεί η άσκηση, ή πιο σωστά τα οφέλη που θα αποκομίσει ο σπουδαστής όταν εκτελέσει την άσκηση,
- Να επιλέξετε τη δραστηριότητα που θα ζητά η άσκηση από το σπουδαστή, αυτό που θα του ζητά να «κάνει»,
- Να συνθέσετε την «απάντηση» της άσκησης.

Οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης και οι «απαντήσεις» τους έχουν σκοπό να βοηθήσουν το σπουδαστή να:

- Μάθει «κάνοντας».
- Ανακαλύψει τι δεν έχει κατανοήσει καλά και να εντοπίσει τις αδυναμίες του.
- Εμπεδώσει τη γνώση που απέκτησε πριν την ξεχάσει.
- Αντιληφθεί τι είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην ύλη που έχει να μελετήσει.
- Εφαρμόσει στην πράξη αυτά που μαθαίνει.
- Αντιληφθεί έμπρακτα αν πέτυχε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.
- Εξασκηθεί εν όψει των επερχόμενων διαγωνισμάτων.
- Μελετήσει με ενδιαφέροντα και όχι παθητικό τρόπο.
- Γνωρίζει την πρόοδο του.
- Επιβεβαιώσει αυτά που έμαθε.
- Αναπτύξει την αυτοπεποίθησή του.
- Επιλέξει τον κατάλληλο ρυθμό μελέτης με βάση τις επιδόσεις του.

Μερικά σχόλια επιβράβευσης για το σπουδαστή που τα κατάφερε.

- Μπράβο!
- Συγχαρητήρια!
- Αυτό που καταφέρατε ήταν όντως δύσκολο!
- Πολύ καλά!
- Έχετε πιάσει το νόημα!

Μερικά σχόλια ενθάρρυνσης για αυτόν που δεν τα κατάφερε...

- Μην απογοητεύεστε. Αυτό ήταν πράγματι δύσκολο.
- Αυτό είναι ένα πολύ συχνό λάθος.
- Αυτή ήταν μία πονηρή ερώτηση.
- Αν δεν το πετύχατε με την πρώτη μην ανησυχείτε. Στην αρχή είναι πάντα δύσκολο. Ας δούμε τα σημεία που πρέπει να προσέξετε ιδιαίτερα στην επόμενη προσπάθειά σας.
- Οι περισσότεροι συγχέουν αυτές τις έννοιες!

Τύποι Ασκήσεων Αυτοαξιολόγησης

- Ασκήσεις πολλαπλών επιλογών.
- Ασκήσεις αντιστοίχισης.
- Ασκήσεις τύπου «Σωστό - Λάθος».
- Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών.
- Ασκήσεις σωστής ακολουθίας.

Δέκα λόγοι για να προχωρήσουμε προς την Ανοικτή - εξ' Αποστάσεως Εκπαίδευση.

1. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός ανάμεσα σε οργανισμούς ανώτατης εκπαίδευσης σημαίνει ότι πρέπει να είμαστε σε θέση να δίνουμε περισσότερες ευέλικτες λύσεις για να ανταποκρινόμαστε σε ευρύτερο φάσμα αναγκών και προσδοκιών των εκπαιδευόμενων.
2. Με την αύξηση της ανάγκης συνεργασίας ανάμεσα σε φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, η εκπαίδευση που στηρίζεται σε ευέλικτες πηγές προσφέρει ευκολότερη βάση για μία τέτοια συνεργασία.
3. Η διαθεσιμότητα ενός υπολογίσιμου αριθμού προγραμμάτων σε μορφή πακέτου βοηθά σημαντικά στην προώθηση μίας ευέλικτης οργάνωσης και προσφέρει στους εκπαιδευόμενους όλο και περισσότερες επιλογές.
4. Η αυξανόμενη πίεση για επιχορηγήσεις σημαίνει ότι πρέπει να είμαστε σε θέση να εξασφαλίσουμε τόσο την αύξηση του αριθμού των εκπαιδευομένων όσο και την προέλευση τους από περισσότερες ομάδες.
5. Όσο αυξάνεται το ποσοστό των ενηλίκων εκπαιδευομένων που εγγράφονται στις σπουδές με μη παραδοσιακές μεθόδους, τόσο χρειάζεται να συμπληρώσουμε την παραδοσιακή διδασκαλία και τους παραδοσιακούς τρόπους εκπαίδευσης με τη δημιουργία νέων ευέλικτων μεθόδων, και να αντικαταστήσουμε εξ' ολοκλήρου ορισμένους παραδοσιακούς τρόπους προσέγγισης που αντιπαθούν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι.

6. Με την επέκταση της εφαρμογής των κατ' ιδίαν σπουδών στη μέση εκπαίδευση, οι προσδοκίες των εκπαιδευομένων τείνουν να υπερβούν τη μέθοδο διδασκαλίας μέσω εισηγήσεων ή «πρόσωπο με πρόσωπο» μαθημάτων.
7. Με την αύξηση εισαγωγής πανεπιστημιακού επιπέδου προγραμμάτων σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα και σε επιμορφωτικά τμήματα στα πλαίσια επιχειρήσεων, η διαθεσιμότητα σε υλικό με βάση ευέλικτες πηγές μάθησης αποτελεί θαυμάσιο μέσο για την εξασφάλιση της διατήρησης και του ελέγχου της ποιότητας στην εκπαίδευση.
8. Στο εμπόριο και τη βιομηχανία η ανοιχτή και ευέλικτη εκπαίδευση είναι πολύ πιο ελκυστική από τους παραδοσιακούς τρόπους κατάρτισης (πολλοί κορυφαίοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί έχουν αναδιοργανωθεί ή έχουν κλείσει).
9. Γίνεται όλο και περισσότερο συνείδηση ότι σε πολλούς κλάδους της ανώτερης εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι πάσχουν σοβαρά από «υπερφορτωμένο διδακτικό πρόγραμμα» και ότι αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αποκτούν περισσότερο επιφανειακές παρά βαθύτερες γνώσεις, ενώ παράλληλα περιορίζεται η ανάπτυξη εξαιρετικά πολύτιμων ικανοτήτων, τις οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν.
10. Ίσως το σημαντικότερο αποτέλεσμα της ανώτερης εκπαίδευσης πρέπει να είναι η ανάπτυξη της ικανότητας μας να μαθαίνουμε · οι ευέλικτες μέθοδοι εκπαίδευσης αναπτύσσουν αυτήν την ικανότητα.

Τι χρειάζεται να προστεθεί για χρήση στην Ανοικτή Εκπαίδευση;

- Φιλική προς τον εκπαιδευόμενο διατύπωση των στόχων.
- Ανατροφοδοτήσεις σε ερωτήσεις / ασκήσεις / δραστηριότητες.
- Συμπληρωματικές ερωτήσεις / ασκήσεις / δραστηριότητες.
- Γραπτή βοήθεια σχετικά με τις τεχνικές μελέτης.
- Κριτήρια αξιολόγησης.
- Περιλήψεις / ανασκοπήσεις / κατάλογοι.
- Ερωτηματολόγια ανατροφοδότησης.
- Μαγνητοφωνημένα σχόλια και συζητήσεις.
- Οδηγίες.

Τρία στοιχεία που θα πρέπει να προσέξουμε κατά την σύνθεση ενός υλικού Ανοικτής Εκπαίδευσης.

- Ο τίτλος και το εξώφυλλο.
Βοηθούν σημαντικά στην αρχική επιλογή ενός πακέτου.
- Σκοποί, στόχοι, προσδιορισμός προσδοκώμενων αποτελεσμάτων.
Οι άνθρωποι χρειάζεται να καταλάβουν πόσο αναγκαία είναι τα προσόντα που τους βοηθάει να φέρουν στην επιφάνεια το συγκεκριμένο πακέτο.
- Η εισαγωγή.
Αυτές οι μία - δύο πρώτες παράγραφοι διαγράφουν το κλίμα μέσα στο οποίο θα προχωρήσουν οι εκπαιδευόμενοι. Η πρώτη σελίδα πρέπει να γραφτεί με μεγάλη προσοχή, κατά προτίμηση αφού έχει ήδη γραφτεί το υπόλοιπο πακέτο, έτσι ώστε να δείχνει καθαρά το δρόμο προς τις επόμενες σελίδες.

Μάθηση μέσω Ανατροφοδότησης.

- Έντυπη ανατροφοδότηση – όχι απλές απαντήσεις.
Οι ανατροφοδοτήσεις στις ασκήσεις και τις δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης είναι σαφώς το πιο σημαντικό στοιχείο του πακέτου ανοιχτής εκπαίδευσης που έχετε. Για αυτό πρέπει να τις προσέξετε ιδιαίτερα.
- Το οργανωμένο ερωτηματολόγιο διευκολύνει την ανατροφοδότηση!
- Η διατύπωση ασκήσεων «ικανών να προκαλέσουν ανατροφοδότηση».
- Έπαινος και υποστήριξη.
Όταν κάνει κάτι κάποιος καλά, τον βοηθάει πολύ να πείτε ένα είδος «Εντάξει!». Υπάρχουν χιλιάδες τρόποι να διατυπώσετε ένα μήνυμα επαίνου- δεν χρειάζεται να επαναλαμβανόμαστε και να γινόμαστε βαρετοί σχετικά με τον έπαινο.
- Βοηθήστε τους εκπαιδευόμενους να δεχτούν καλά την ανατροφοδότηση.
Μόνο αν τους βοηθήσετε να δεχτούν το κριτικό σχόλιο ως «κριτική για ότι έκανα» παρά ως «κριτική για το άτομο μου», αυτό θα ήταν ένα σημαντικό βήμα.
- Περίληψη και ανασκόπηση.
Αυτά μπορεί να βοηθήσουν πολύ στο στάδιο της αφομοίωσης της γνώσης.

Πως μπορούμε να συγκροτήσουμε ένα αποτελεσματικό εκπαιδευτικό πακέτο;

Η προσαρμογή των πηγών που διαθέτετε στις προδιαγραφές ενός πακέτου με υλικό ανοικτής εκπαίδευσης μπορεί να γίνει πιο εύκολα από ότι φαντάζεστε. Είναι καλύτερα να βάλετε τα διάφορα χωριστά στοιχεία του πακέτου σας στη σωστή σειρά για μελέτη, δοκιμάζοντας τα σε ομάδες εκπαιδευόμενων όποτε μπορείτε. Στη συνέχεια οργανώστε διαδοχικά όλα τα στοιχεία αυτά σε ένα πρόχειρο πακέτο και δείτε πως τα καταφέρνουν οι εκπαιδευόμενοι με αυτό.

Στην αρχή, το έργο της συγκρότησης ενός πακέτου ανοικτής εκπαίδευσης μπορεί να φαίνεται ελκυστικό, ιδιαίτερα μάλιστα αν θέλετε να φτάσετε στο επίπεδο των καλύτερων από τα δημοσιευμένα πακέτα. Ωστόσο, η Ρώμη δεν κτίστηκε σε μία μέρα, και το καλύτερο υλικό ανοικτής εκπαίδευσης δημιουργήθηκε σταδιακά, βήμα προς βήμα, με πολλή καθοδήγηση σε κάθε στάδιο. Τα περισσότερα από τα στάδια αυτά δεν είναι παρά προεκτάσεις εφαρμογών από την καθημερινή μας δουλειά με τους εκπαιδευόμενους.

Μερικές συμβουλές προς τους εκπαιδευόμενους ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν σωστά το υλικό ανοικτής εκπαίδευσης.

- 1.** Ελέγξτε αν υπάρχουν πράγματα που θα έπρεπε ήδη να είστε σε θέση να κάνετε πριν αρχίσετε να δουλεύετε επάνω στο υλικό ανοικτής εκπαίδευσης.
- 2.** Αν το υλικό παρουσιάζει τους στόχους ή τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μάθησης με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, προσέξτε τα ιδιαίτερα και προσπαθήστε να ξαναγυρίζετε συνεχώς σε αυτά, για να διαπιστώνετε αν καταφέρνετε να ανταποκριθείτε.
- 3.** Τα περισσότερα υλικά ανοικτής εκπαίδευσης είναι «ενεργητικά» και περιλαμβάνουν διάφορες δραστηριότητες που πρέπει να φέρετε σε πέρας καθώς τα επεξεργάζεστε. Τα ενεργητικά αυτά μέρη ονομάζονται μερικές φορές ασκήσεις αυτοαξιολόγησης ή δραστηριότητες. Ακόμη και αν νομίζετε ότι γνωρίζετε την απάντηση, σημειώστε την και ύστερα συγκρίνετε αυτό που σημειώσατε με την απάντηση ή την ανατροφοδότηση που δίνει το υλικό.

4. Όταν απαντάτε σωστά, πρέπει να είστε ικανοποιημένοι με τον εαυτό σας. Όταν απαντάτε λάθος, να είστε περισσότερο ικανοποιημένοι - έχετε ανακαλύψει κάτι χρήσιμο. Εντοπίστε για ποιο λόγο ακριβώς δεν απαντήσατε σωστά και να τον θυμάστε την επόμενη φορά.
5. Όταν φτάσετε σε ένα σημείο που σας μπερδεύει, μην προσπαθείτε επί ώρες. Προχωρήστε παρακάτω - το επόμενο κομμάτι μπορεί να είναι περισσότερο σαφές. Σημειώστε ακριβώς τι δεν καταλαβαίνετε στο κομμάτι που σας δυσκόλεψε, και ρωτήστε κάποιον με ποιον τρόπο να το αντιμετωπίσετε.
6. Το υλικό ανοικτής εκπαίδευσης συχνά περιέχει σημαντικό αριθμό πληροφοριών. Μην προσπαθήσετε να τις αφομοιώσετε όλες καθώς προχωράτε. Αποφασίστε τι χρειάζεστε να μάθετε, διαχωρίζοντας το από τα πράγματα που απλώς χρειάζεται να καταλάβετε καθώς μελετάτε.

7. Αν διαθέτετε δικό σας αντίτυπο υλικού ανοικτής εκπαίδευσης, οικειοποιηθείτε το περισσότερο, γράφοντας μέσα δικά σας σχόλια και σημειώσεις. Επίσης, χρησιμοποιήστε μαρκαδόρο για να υπογραμμίζετε τα σημαντικά σημεία.
8. Να ανατρέχουμε συνέχεια στα προηγούμενα. Να θυμίζετε στον εαυτό σας τα πράγματα που έχετε ήδη κάνει. Όσο περισσότερο τα επαναφέρετε στο μυαλό σας, τόσο καλύτερα θα τα θυμάστε.
9. Να ρίχνετε ματιές στα επόμενα για να δείτε τι ακολουθεί. Συχνά καταλαβαίνετε για ποιο λόγο κάνετε κάτι, μόνο όταν καταλάβετε που οδηγεί.
10. Προσπαθήστε ακόμη μία φορά να ανταποκριθείτε σε όλες τις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης και τις δραστηριότητες - ξανά και ξανά για όποιες είναι δύσκολες.

Συμβουλές για τις έντυπες οδηγίες που δίνονται στους εκπαιδευόμενους.

- 1. Φροντίστε να είναι σύντομες και ακριβείς.*
- 2. Ενεργοποιήστε τις οδηγίες. Μη ζητάτε από τους εκπαιδευόμενους απλώς να μελετούν - δώστε τους εργασίες να κάνουν ενώ μελετούν ή πριν αρχίσουν τη μελέτη (όχι μόνο στο τέλος της).*
- 3. Συμπεριλάβετε «σχόλια» στις οδηγίες.*
- 4. Συμπεριλάβετε «επεξηγήσεις» στις οδηγίες.*

5. Προκαλέστε ερωτήματα στους εκπαιδευόμενους. Όταν οι εκπαιδευόμενοι έχουν ήδη κάποια ερωτήματα στο νου πριν διαβάσουν κάτι, έχουν υποσυνείδητα τη «δίψα» να πάρουν απαντήσεις.
6. Συμπεριλάβετε πρακτικές συμβουλές στις οδηγίες.
7. Βοηθήστε τους εκπαιδευόμενους να βρουν μόνοι τους τα σημεία στα οποία πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή. Αυτό μπορείτε να το κάνετε χρησιμοποιώντας ασκήσεις αυτοαξιολόγησης.

Η ανοιχτή εκπαίδευση σε αντιπαράθεση με τα παραδοσιακά εγχειρίδια μελέτης.

- 1. Περιεχόμενο.**

Τα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης επικεντρώνονται στην αλληλεπίδραση - αυτό που έχει πραγματικά σημασία είναι αυτό που κάνουν οι εκπαιδευόμενοι. Τα εγχειρίδια μελέτης τείνουν να επικεντρώνονται στο περιεχόμενο.
- 2. Υποκίνηση.**

Τα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης διαμορφώνονται έτσι ώστε να προκαλούν το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων. Τα εγχειρίδια μελέτης συχνά θεωρούν δεδομένο το ενδιαφέρον του αναγνώστη.
- 3. Αυτοεκτίμηση.**

Τα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης καλλιεργούν και διαμορφώνουν την αυτοεκτίμηση του εκπαιδευόμενου. Ένα μέσο εγχειρίδιο απλώς παρέχει πληροφορίες στον αναγνώστη του.

4. Συνάφεια.

Τα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης διαμορφώνονται με σκοπό να ανταποκρίνονται απολύτως στις ανάγκες μίας ομάδας - στόχου εκπαιδευομένων. Πολλά εγχειρίδια τείνουν να επικεντρώνουν το ενδιαφέρον σε ζητήματα που θέλει να παρουσιάσει ο συγγραφέας.

5. Η διαμόρφωση του «εγώ».

Μία καλή μέθοδος ανοικτής εκπαίδευσης αναπτύσσει την αυτοπεποίθηση του εκπαιδευόμενου. Στα εγχειρίδια αυτοπεποίθηση αποκτά μάλλον ο συγγραφέας παρά ο εκπαιδευόμενος.

6. Δομή.

Το υλικό στα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης οργανώνεται για να ικανοποιήσει τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Στα περισσότερα εγχειρίδια το υλικό οργανώνεται ως επί το πλείστον από τον συγγραφέα.

7. Ασκήσεις και ανατροφοδοτήσεις.

Τα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης περιλαμβάνουν πολλές ασκήσεις αυτοαξιολόγησης και ανατροφοδοτήσεις. Πολλά εγχειρίδια περιέχουν ερωτήσεις και απαντήσεις, αλλά σχετικά λίγοι αναγνώστες επιχειρούν να απαντήσουν στις ερωτήσεις.

8. Υποθέσεις και λάθη.

Όταν ο εκπαιδευόμενος στην ανοικτή εκπαίδευση κάνει μία εσφαλμένη υπόθεση ή ένα λάθος, η καλή μέθοδος ανοικτής εκπαίδευσης θα του δείξει γρήγορα ποιο ήταν το λάθος και γιατί έγινε. Με τα εγχειρίδια, μπορεί ο εκπαιδευόμενος να οδηγηθεί εύκολα σε λανθασμένη υπόθεση και επομένως σε ελλιπή γνώση.

9. Υφή και ύφος.

Τα περισσότερα πακέτα ανοικτής εκπαίδευσης χρησιμοποιούν φιλική γλώσσα. Τα εγχειρίδια γράφονται συνήθως στο τρίτο πρόσωπο με παθητικό ύφος.

10. Ενεργητικά οπτικά μέσα.

Στο υλικό ανοικτής εκπαίδευσης η χρήση διαγραμμάτων, γραφικών παραστάσεων, πινάκων, χαρτών κλπ, γίνεται με ενεργητικό τρόπο. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να δραστηριοποιηθούν με αυτά. Στα εγχειρίδια, τα διαγράμματα, οι γραφικές παραστάσεις, οι πίνακες, οι χάρτες κλπ., απλώς υπάρχουν.

11. Περιλήψεις και ανασκοπήσεις.

Στο υλικό ανοικτής εκπαίδευσης, κάθε κεφάλαιο τελειώνει με ένα είδος περίληψης ή ανασκόπησης. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας στο στάδιο της «αφομοίωσης» της μάθησης. Τα εγχειρίδια περιέχουν συχνά περιλήψεις ή ανασκοπήσεις, αλλά συνήθως μόνο στο τέλος μεγάλων τμημάτων υλικού.

12. Ανθρώπινη υποστήριξη.

Συνήθως υπάρχει μία μορφή διδακτικής υποστήριξης για τους εκπαιδευόμενους στην ανοικτή εκπαίδευση. Όμως ο αναγνώστης του εγχειριδίου που έχει δυσκολίες, δεν είναι βέβαιο ότι θα έχει αυτή την υποστήριξη.

Ένας ικανός συγγραφέας υλικού ανοικτής εκπαίδευσης ίσως απαιτείται:

- Να είναι σε θέση να σχεδιάζει εκπαιδευτικά πακέτα ελκυστικά, που προκαλούν την επιθυμία για μάθηση.
- Να είναι σε θέση να σχεδιάζει υλικό μάθησης για εκπαιδευόμενους που έχουν την ευκαιρία να μαθαίνουν μέσω της πράξης.
- Να είναι σε θέση να διατυπώνει τις ανατροφοδοτήσεις του σε ασκήσεις αυτοαξιολόγησης και σε άλλες ασκήσεις, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να έχουν αρκετή πληροφόρηση σχετικά με την πρόοδο τους.
- Να είναι σε θέση να συμπεριλάβει στο εκπαιδευτικό πακέτο ευκαιρίες για την αφομοίωση των γνώσεων που έχουν αποκτήσει οι εκπαιδευόμενοι.

Περιγραφή ορίων που δείχνει κριτήρια ανά βαθμίδα.

1. «Καλά»

Ετοιμάζει μία επιλογή από ασκήσεις και ανατροφοδοτήσεις αυτοαξιολόγησης που δίνουν στους εκπαιδευόμενους χρήσιμη πληροφόρηση σχετικά με την πρόοδο τους, και προσθέτει μία εργασία που αξιολογεί ο διδάσκων.

2. «Πολύ καλά»

Ετοιμάζει μία επιλογή από ασκήσεις και ανατροφοδοτήσεις αυτοαξιολόγησης, χρησιμοποιώντας τουλάχιστον τρεις τύπους ασκήσεων με διαφορετική δομή, οι οποίες δίνουν στους εκπαιδευόμενους χρήσιμη πληροφόρηση για την πρόοδο τους. Ετοιμάζει μία εργασία που αξιολογεί ο διδάσκων και ένα μοντέλο απάντησης για να βοηθήσει το διδάσκοντα.

3. «Άριστα»

Ετοιμάζει μία επιλογή από ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, χρησιμοποιώντας τουλάχιστον έξι τύπους ερωτήσεων με διαφορετική δομή και διατυπώνει ανατροφοδοτήσεις που δίνουν χρήσιμη πληροφόρηση στους εκπαιδευόμενους, ιδιαίτερα όταν έχουν απαντήσει λάθος σε κάποια ερώτηση. Ετοιμάζει μία εργασία που αξιολογεί ο διδάσκων και ένα μοντέλο βαθμολόγησης για να βοηθήσει τον διδάσκοντα, καθώς και ένα μοντέλο απάντησης υπό μορφή «απάντησης με σχολιασμό», το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τους διδάσκοντες για να ανταποκριθούν στις προβλεπόμενες δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευόμενοι σχετικά με την εργασία.

Γιατί περιγράφουμε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ή τις δεξιότητες στην ανοικτή εκπαίδευση;

- 1.** Για να δείξουμε στους εκπαιδευόμενους τι ακριβώς πρέπει να κάνουν.
Να τους ευαισθητοποιήσουμε στις προκλήσεις, σε αυτά που αφορούν τις απαιτήσεις του προγράμματος και σχετικά με τους λόγους για τους οποίους κάνουν ό,τι κάνουν.
- 2.** Για να δείξουμε στους εκπαιδευόμενους τι κατάφεραν.
Να τους δώσουμε ένα πλαίσιο αναφοράς για να αξιολογήσουν την πρόοδο τους.
- 3.** Για να δείξουμε στους εκπαιδευόμενους τι έχουν να μάθουν ακόμη.
Όταν δεν τα έχουν καταφέρει ακόμη, να τους δείξουμε που βρίσκονται τα σημαντικότερα προβλήματα ή οι ανάγκες.

4. Για να τους δημιουργήσουμε αυτοπεποίθηση.
Να τους δώσουμε την ευκαιρία να καταλάβουν τι έχουν μάθει. Να τους δώσουμε να καταλάβουν ότι η πρόοδος κατακτάται βήμα προς βήμα, ακόμη και όταν το αντικείμενο της μάθησης παρουσιάζει ιδιαίτερες απαιτήσεις.
5. Για να τους δώσουμε να καταλάβουν γιατί καλούνται να κάνουν τις συγκεκριμένες εργασίες.
Οι περιγραφές των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων τους δείχνουν ότι σκοπός είναι να γίνει επεξεργασία όλων των στοιχείων αλληλεπίδρασης.
6. Για να είναι δυνατή η αξιολόγηση του τελικού προϊόντος του εκπαιδευτικού πακέτου.
Να επιτρέψουμε στους εκπαιδευόμενους να καταλάβουν που θα βρίσκονται όταν ολοκληρώσουν το πακέτο. Να επιτρέψουμε στους άλλους να δουν αν το πακέτο ανταποκρίνεται στις ανάγκες κατάρτισης των υπαλλήλων.

Με ποιον τρόπο η περιγραφή των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων γίνεται χρήσιμη στους εκπαιδευόμενους.

- *Μην κάνετε έναν απλό κατάλογο αποτελεσμάτων.*
- *Παρουσιάστε το αποτέλεσμα της μάθησης ως κάτι προσωπικό.*
- *Αποφεύγετε τεχνικό λεξιλόγιο που δεν είναι απαραίτητο.*
- *Συνδέστε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα με την εμπειρία του εκπαιδευόμενου.*
- *Αποφεύγετε ασαφείς έννοιες όπως «ξέρετε» και «καταλαβαίνετε».*
- *Παρουσιάστε αποτελέσματα που δημιουργούν κίνητρα και είναι ελκυστικά.*
- *Υποδείξτε στους εκπαιδευόμενους ποια αποτελέσματα είναι σημαντικά.*
- *Επισημάνετε τα δύσκολα σημεία.*
- *Επιστρέψτε στα προσδοκώμενα αποτελέσματα.*
- *Φροντίστε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα να συνδέονται με τις απαιτήσεις της αξιολόγησης.*

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα στο σύνολο τους πρέπει:

- Να μην παρουσιάζονται πολλά μαζί.
- Να μη θυμίζουν τους στόχους ενός συμβατικού προγράμματος σπουδών.
- Να είναι σφαιρικά, να καλύπτουν όλα όσα πρέπει να μάθει ο εκπαιδευόμενος.
- Να σχετίζονται με το κείμενο και το υπόλοιπο υλικό.
- Να διαβαθμίζεται η σημασία τους (πχ να μπορεί ο εκπαιδευόμενος να διακρίνει τα απαραίτητα αποτελέσματα μάθησης από τα κατ' επιλογήν).
- Να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως κατάλογος τελικού ελέγχου, όταν οι εκπαιδευόμενοι ολοκληρώσουν τη μελέτη του συγκεκριμένου υλικού μάθησης.

Μερικά είδη δραστηριοτήτων τις οποίες οι ασκήσεις αυτοαξιολόγησης ζητούν από τους εκπαιδευόμενους:

- *Λήψη αποφάσεων.* π.χ., να επιλέξουν τη σωστή απάντηση σε ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών.
- *Εφαρμογή:* να χρησιμοποιήσουν ότι έμαθαν για να επιλύσουν προβλήματα.
- *Προέκταση:* να χρησιμοποιήσουν ότι ξέρουν ήδη, μαζί με την ικανότητα σκέψης τους, για να προχωρήσουν πιο πέρα από όσα αναφέρονται στο υλικό.
- *Ολοκλήρωση σχεδίων και πινάκων.* πχ να προσθέσουν λεζάντες σε διαγράμματα.
- *Διάγνωση:* πχ να βρουν ποιο είναι το λάθος, ή τι λείπει από μία δεδομένη πληροφορία, έντυπη ή οπτικοακουστική.
- *Ανακάλυψη:* πχ να επιχειρήσουν να βρουν για ποιο λόγο συνέβη κάτι.

Ποιος είναι ο ρόλος της ανατροφοδότησης του διδάσκοντα;

Ας υποθέσουμε για παράδειγμα ότι κάποιος εκπαιδευόμενος έχει επιλέξει μία απάντηση σε ερώτηση πολλαπλών επιλογών. Η απάντηση είναι σωστή ή λάθος. Ο εκπαιδευόμενος στη συνέχεια γυρίζει στο τέλος του κεφαλαίου, εκεί όπου είναι συγκεντρωμένες οι ανατροφοδοτήσεις στις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης. Η ανατροφοδότηση πρέπει να έχει αξία για τον εκπαιδευόμενο, είτε έχει επιλέξει τη σωστή απάντηση είτε όχι.

Η άνεση της ιδιωτικότητας για ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟ.

Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα του υλικού ανοικτής - εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης είναι ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να κάνουν λάθη χωρίς να φοβούνται. Κανείς άλλος δεν χρειάζεται να ξέρει ότι έκαναν λάθος. Μαθαίνει από τα λάθη ο εκπαιδευόμενος σημαίνει ότι όταν έλθει η ώρα να «αποδώσει δημόσια», είτε με εργασίες που θα αξιολογήσει ο διδάσκων, είτε σε διαγωνίσματα ή εξετάσεις, κινδυνεύει λιγότερο να επαναλάβει τα ίδια λάθη.

*Ποιους σκοπούς πρέπει να εξυπηρετούν οι ασκήσεις και
οι ανατροφοδοτήσεις αυτοαξιολόγησης;*

- 1. Να δίνουν στους εκπαιδευόμενους τις ευκαιρίες να μαθαίνουν μέσω της πράξης.*
- 2. Να επιβεβαιώνουν στους εκπαιδευόμενους όσα έχουν ήδη κατακτήσει.*
- 3. Να βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να ανακαλύπτουν τι δεν έχουν μάθει ακόμη.*
- 4. Να βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να κατοχυρώνουν όσα μαθαίνουν.*
- 5. Να βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να καταλαβαίνουν τι είναι σημαντικό.*
- 6. Να «μεταφράζουν» τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μάθησης.*

7. Να αναπτύσσουν την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευόμενων.
8. Να προσφέρουν στους εκπαιδευόμενους ευκαιρίες ανατροφοδότησης.
9. Να εμποδίζουν τους εκπαιδευόμενους να πλήττουν ή να γίνονται «παθητικοί».
10. Να δείχνουν στους εκπαιδευόμενους «που βρίσκονται».
11. Να βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να διαλέγουν το σωστό ρυθμό.

Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς τους οι ασκήσεις και οι ανατροφοδοτήσεις αυτοαξιολόγησης;

- 1. Αρχίστε να τις χρησιμοποιείτε όσο πιο γρήγορα μπορείτε.*
- 2. Να τις χρησιμοποιείτε συχνά.*
- 3. Μην χρησιμοποιείτε τις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης μόνο για «υπενθύμιση».*
- 4. Προσθέστε όση ποικιλία μπορείτε.*
- 5. Χρησιμοποιείτε τις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης για να εντοπιστούν τα «πιο πιθανά λάθη που κάνει ο εκπαιδευόμενος».*
- 6. Συντάξτε πλήρεις ανατροφοδοτήσεις, όχι απλές απαντήσεις.*

Μερικά πλεονεκτήματα των ασκήσεων πολλαπλών επιλογών.

1. Μπορείτε να απαντήσετε ατομικά και άμεσα, σε διάφορους εκπαιδευόμενους που κάνουν διαφορετικά λάθη.
2. Μπορείτε να καθοδηγήσετε τους εκπαιδευόμενους όχι μόνο να επιλέγουν τη σωστή κάθε φορά απάντηση, αλλά και να εντοπίζουν το λάθος στις άλλες απαντήσεις.
3. Είναι πολύ ευκολότερο να γράψετε ανατροφοδοτήσεις σε ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, παρά σε γενικές ερωτήσεις.
4. Ενώ το μοντέλο των πολλαπλών επιλογών μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να δοθούν εναλλακτικές απαντήσεις που είναι είτε σωστές είτε λάθος, είναι επίσης πολύ χρήσιμο για απαντήσεις που δεν είναι ούτε το ένα ούτε το άλλο.

Ασκήσεις Αντιστοιχίσης.

Αντίθετα με τις ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, οι ασκήσεις αντιστοιχίας δεν παρουσιάζουν το πλεονέκτημα της δυνατότητας να ανταποκρίνεστε σε όλες τις πιθανές απαντήσεις των εκπαιδευόμενων. Ωστόσο, είναι δυνατόν να δώσουμε κάποια «απάντηση», που μοιάζει με ανατροφοδότηση, αν προσθέσουμε σχόλια που αφορούν τα πιο συνηθισμένα αίτια λάθους ή σύγχυσης.

Ασκήσεις Συμπλήρωσης Κενών.

Σε ορισμένα επίπεδα μάθησης, αυτό το είδος άσκησης είναι ιδανικό. Σε ένα βασικό επίπεδο μάθησης, παραδείγματος χάριν, ο τύπος αυτός άσκησης μπορεί να επιτρέψει στους εκπαιδευόμενους να σκεφτούν τα σημεία - κλειδιά χωρίς να ασχολούνται με την γραμματική, τη στίξη και με ότι άλλο περιλαμβάνει η διατύπωση πλήρους απάντησης. Ωστόσο, επειδή οι ασκήσεις με συμπλήρωση κενών είναι χρήσιμες σε περιπτώσεις στις οποίες οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να έχουν περιορισμένες ικανότητες γραφής, είναι πιθανό οι πιο προχωρημένοι να νοιώθουν σαν μαθητές. Μία από τις ικανότητες - κλειδιά στην επεξεργασία ασκήσεων αυτοαξιολόγησης είναι η επιλογή κατάλληλου ύφους και σχήματος, ανάλογα με το είδος των ανθρώπων στους οποίους πρόκειται να απευθυνθεί το υλικό που ετοιμάζετε.

Ασκήσεις Σωστής Ακολουθίας.

Αυτή μπορεί να γίνει σαν παιχνίδι για τους εκπαιδευόμενους. Έργο τους είναι να τοποθετήσουν καθένα από τα στάδια στη σωστή σειρά ή ακολουθία.

Ασκήσεις «Σωστό - Λάθος».

Μία άσκηση «σωστό - λάθος» μπορεί να θέσει είτε το σωστό ορισμό είτε ένα λάθος σχετικά ή μία παράλειψη, τα οποία η ανατροφοδότηση στην άσκηση μπορεί άμεσα να συμπεριλάβει. Όταν χρησιμοποιούμε ασκήσεις «σωστό - λάθος», πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί ώστε τα «σωστά» να ανταποκρίνονται απολύτως στην πραγματικότητα. Αυτό είναι μερικές φορές πιο δύσκολο από ότι φαίνεται! Υπάρχουν τόσο συχνά εξαιρέσεις σε απαντήσεις που φαίνονται σωστές.

Ασκήσεις για εντοπισμό του λάθους.

Το είδος αυτό της άσκησης είναι ιδιαίτερα κατάλληλο για οπτική πληροφόρηση. Επίσης φαίνεται να είναι μία μάλλον ελκυστική δραστηριότητα που αποτελεί ευχάριστη αλλαγή για τους εκπαιδευόμενους. Οι εκπαιδευόμενοι συνήθως διασκεδάζουν, προσπαθώντας να βρουν τα λάθη - ειδικά αν ο αριθμός τους είναι καθορισμένος. Οι ασκήσεις του τύπου αυτού δίνουν πληροφορίες που περιλαμβάνουν λάθη και ζητούν από τους εκπαιδευόμενους να τα εντοπίσουν.

Ανοικτές ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης.

Όλοι οι τύποι ασκήσεων αυτοαξιολόγησης που έχουμε μελετήσει ως τώρα υπήρξαν ως ένα σημείο «κλειστοί». Με άλλα λόγια, είχαν μία επιβεβλημένη δομή, με περιορισμένες δυνατότητες απαντήσεων. Αυτό είναι πολύ καλό για να δίνουμε ανατροφοδοτήσεις σε συγκεκριμένα λάθη των εκπαιδευομένων. Ωστόσο, σε πολλές ειδικότητες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σε επίσημες εξετάσεις με ανοικτές ερωτήσεις.

Όταν θεωρούμε τις ανοικτές ερωτήσεις ως ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, το πραγματικό πρόβλημα είναι με ποιο τρόπο μπορούμε να δώσουμε ανατροφοδότηση σε ότι κάνουν οι εκπαιδευόμενοι, διότι δεν ξέρουμε πραγματικά τι περιλαμβάνουν στις απαντήσεις τους.

Ποιους σκοπούς εξυπηρετούν οι γραπτές εργασίες;

- 1.** Βοηθούν στην προετοιμασία των εκπαιδευόμενων για τις εξετάσεις.
- 2.** Παρέχουν στους εκπαιδευόμενους ανατροφοδότηση, σχόλια για την δουλειά τους και αναπτύσσουν την αυτοπεποίθησή τους.
- 3.** Δίνουν στους εκπαιδευόμενους ένα μέτρο εκτίμησης του πόσο επιτυχής ή όχι είναι η δουλειά τους.
- 4.** Αποτελούν μία βάση επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευόμενων και αξιολογητή.
- 5.** Παρέχουν στους εκπαιδευόμενους χρονικά περιθώρια και στάδια, προκειμένου να τους βοηθήσουν στη διεκπεραίωση της μελέτης τους εντός του σωστού χρόνου.
- 6.** Διατηρούν και αναπτύσσουν το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στη μελέτη τους.

Τι θα πρέπει να προσέξουμε κατά το σχεδιασμό μίας γραπτής εργασίας;

1. Είναι η εκφώνηση της εργασίας σαφής;
2. Έχει άμεση σχέση η εργασία με τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχουν τεθεί;
3. Έχουν οι εκπαιδευόμενοι προετοιμαστεί επαρκώς για τις εργασίες (μέσω ασκήσεων π.χ. αυτοαξιολόγησης);
4. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να εκπονήσει κανείς σωστά μία εργασία;
5. Η εργασία προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους για το είδος των ερωτήσεων που μπορεί να συναντήσουν στις εξετάσεις;
6. Ο κύριος σκοπός της εργασίας είναι η αξιολόγηση ή η ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;

7. Εάν η εργασία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για αξιολόγηση, μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να προσδιορίσουν τους βαθμούς που αντιστοιχούν σε κάθε θέμα;
8. Είναι χρήσιμο να δοθεί μία απάντηση (ή απαντήσεις) - υπόδειγμα στους εκπαιδευόμενους μαζί με την ανατροφοδότηση;
9. Εξετάζει η εργασία, στο σύνολο τους, τα βασικά στοιχεία που χρειάζεται ο εκπαιδευόμενος;
10. Η εργασία αρχίζει με απλές ερωτήσεις;
11. Χρειάζεται η ενσωμάτωση θεμάτων επιλογής «είτε / είτε» όπου είναι απαραίτητο (όπως πχ για εκπαιδευόμενους με διαφορετικές ανάγκες και ενδιαφέροντα);

Τι θα πρέπει να προσέξουμε κατά τον σχεδιασμό των μοντέλων αξιολόγησης;

- 1.** Θα μπορούσε οποιοσδήποτε να διορθώσει κάθε εργασία και να την βαθμολογήσει με ακρίβεια;
- 2.** Επιτρέπει το μοντέλο να δίνονται βαθμοί σε εναλλακτικές καλές απαντήσεις;
- 3.** Είναι το μοντέλο δίκαιο στη βαθμολόγηση, ανάλογα με τη σταθμισμένη σημασία των διαφορετικών συστατικών μερών των απαντήσεων;
- 4.** Επιτρέπει το μοντέλο «συνεπαγόμενους» βαθμούς, όταν ένα πρώιμο λάθος επηρεάζει τα μέρη της εργασίας που ακολουθούν;
- 5.** Θα μπορούσε το μοντέλο αξιολόγησης να δοθεί στους εκπαιδευόμενους ώστε να κρίνουν οι ίδιοι τις εργασίες τους;

6. Είναι τα κριτήρια της βαθμολόγησης όσο γίνεται πλησιέστερα σε αυτά των τελικών εξετάσεων για τις οποίες προετοιμάζονται οι εκπαιδευόμενοι;
7. Αποτρέπει το μοντέλο αξιολόγησης την «υποκειμενική» βαθμολόγηση;
8. Θα μπορούσε να δοθεί το μοντέλο αξιολόγησης στους εκπαιδευόμενους, μαζί με μία πρότυπη απάντηση, για να τους δείξει πως ακριβώς θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί η εργασία;
9. Καθιστά το μοντέλο αξιολόγησης πιο γρήγορη και εύκολη τη βαθμολόγηση των εργασιών;
10. Θα μπορούσε το μοντέλο αξιολόγησης να δημοσιευτεί μαζί με τα υποδείγματα των απαντήσεων σε επόμενη έκδοση του εκπαιδευτικού υλικού ως παράδειγμα;

Πως είναι οι εργασίες που αξιολογούνται από υπολογιστή;

Μία εργασία που αξιολογείται από υπολογιστή σε σύστημα ανοικτής - εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, είναι εκείνη που οι απαντήσεις των εκπαιδευόμενων γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας από υπολογιστή. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει οι απαντήσεις τους να είναι σχετικά απλές για επεξεργασία. Η πλέον συνήθης επιλογή σε ότι αφορά τέτοιες εργασίες, είναι οι ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών.

Χρήσεις των εργασιών που αξιολογούνται από υπολογιστή.

- Παρέχουν ανατροφοδότηση για το εκπαιδευτικό υλικό.
- Συλλέγουν πληροφορίες για την υποστήριξη από τον διδάσκοντα.
- Βοηθούν τους εκπαιδευόμενους.

Χαρακτηριστικά όλων των ανθρώπων που θέλουν να ακολουθήσουν την εκπαίδευση από απόσταση.

1. Ανυπομονούν να αρχίσουν την εκπαίδευση.
2. Έχουν σοβαρούς λόγους να επιλέξουν το δρόμο της μάθησης και ιδιαίτερα την ανοικτή εκπαίδευση.
3. Νοιώθουν ευάλωτοι και εκτεθειμένοι.
4. Χρειάζονται βοήθεια για να εργαστούν μόνοι τους.
5. Έχουν περιορισμένο χρόνο για μελέτη.
6. Χρειάζονται βοήθεια για να χρησιμοποιούν τα συμβατικά βιβλία.
7. Χρειάζονται να πειστούν ότι η ανοικτή εκπαίδευση είναι πράγματι αποτελεσματική.
8. Αναρωτιούνται που θα βρουν το χρόνο.

Πως νιώθουν οι εκπαιδευόμενοι στην αρχή;

- 1. Ενθουσιασμένοι.*
- 2. Επιφυλακτικοί.*
- 3. Περίεργοι.*
- 4. Εκτεθειμένοι και ευάλωτοι.*
- 5. Ανεπαρκείς.*

Πως μπορεί να βοηθήσει ένας καλός διδάσκων στην ανοικτή εκπαίδευση;

1. Τους κάνουν να νιώθουν άνετα - είστε φιλικός.
2. Τους τονώνετε την αυτοπεποίθηση.
3. Τους βοηθάτε να νιώθουν ότι δεν είναι μόνοι.
4. Τους πείθετε ότι οι ανησυχίες τους είναι κοινές.
5. Τους υπενθυμίζετε ότι βρίσκεστε εκεί για να τους υποστηρίξετε και όχι μόνο για να τους κρίνετε.
6. Τους καθησυχάζετε ότι οι περισσότεροι κάνουν τα ίδια λάθη με αυτούς.
7. Ανοίγετε διόδους επικοινωνίας: ξέρετε το μικρό τους όνομα, τη διεύθυνση, το τηλέφωνο τους, κλπ.
8. Παίρνετε υπόψη ότι λένε γραπτώς ή τηλεφωνικώς - αυτό χρειάζεται συνειδητή προσπάθεια - είναι ευκολότερο να μιλάς ή να γράφεις από ότι να ακούς!

9. Τους δίνετε συμβουλές για τους τρόπους μελέτης (αλλά υπό μορφή υποδείξεων, όχι εντολών) - τους βοηθάτε να αρχίσουν τις σπουδές τους με τρόπο οργανωμένο και παραγωγικό.
10. Τους υπενθυμίζετε ότι ακόμη και το δυσκολότερο εγχείρημα είναι εφικτό όταν γίνεται βήμα προς βήμα.
11. Τους ενθαρρύνετε όταν έρχεται η ώρα να προετοιμαστούν για τις εξετάσεις: η αυτοπεποίθηση μπορεί να είναι το ίδιο σημαντική με τις άλλες ικανότητες τους.
12. Τους δίνετε πρακτικές συμβουλές για τεχνικές επανάληψης της ύλης και προετοιμασίας για τις εξετάσεις.
13. Τους υπενθυμίζετε ότι οι τωρινές τους σπουδές οδηγούν σε μελλοντικές επιλογές και δυνατότητες.
14. Συνεχώς προσπαθείτε να καταλάβετε τι περιμένουν από εσάς.